

Empathie/ Sociale Cognitie in de UHR fase

Marieke Pijnenborg
 Klinische Psychologie en Experimentele Psychopathologie, Rijksuniversiteit Groningen
 Psychosecircuit GGZ Drenthe

Definitie sociale cognitie

- “the study of mental processes involved in perceiving, attending to, remembering, thinking about, and making sense of the people in our social world” (Moscowitz, 2005, p.3).

Voorbeelden van sociale cognitie

- Herkenning van emotionele gezichten
- Herkenning van prosodie
- Innemen van het perspectief van een ander
- Empathie
- Kennis van sociale regels
- Atributiestijl
- Begrijpen emotionele context

Alle verminderd bij psychotische stoornissen.

Sociale Cognitie in UHR Fase

- Aanwijzingen dat prestatie op emotieherkenning en Theorie of Mind tussen gezonde controles en mensen met een eerste psychose inzit, maar resultaten inconsistent (Thompson et al, 2011, early intervention psychiatry)
- Aanwijzingen voor verhoogde hersenactiviteit in hersengebieden (Fusiforme gyrus) betrokken bij emotieherkenning (Addington et al., 2008, British Journal of Psychiatry)
- Meer longitudinaal onderzoek is nodig om te toetsen of sociale cognitie daadwerkelijk transitie voorspelt (Thompson et al, 2012, schizophrenia research)

Wat is er al gedaan binnen het RGOC?

- ‘Ultra-high risk’ groep
  - Op basis van de CAARMS
  - N = 13 vs N = 16
- Broers en zussen
  - Add-on GROUP studie
  - Samenwerking met de VU Amsterdam
  - N = 50 vs N = 50

Jorien van der Velden, Esther Opmeer, Roeline Nieboer, Lex Wunderink, Edith Liemburg, Andre Aleman

Emotieverwerkingstaak

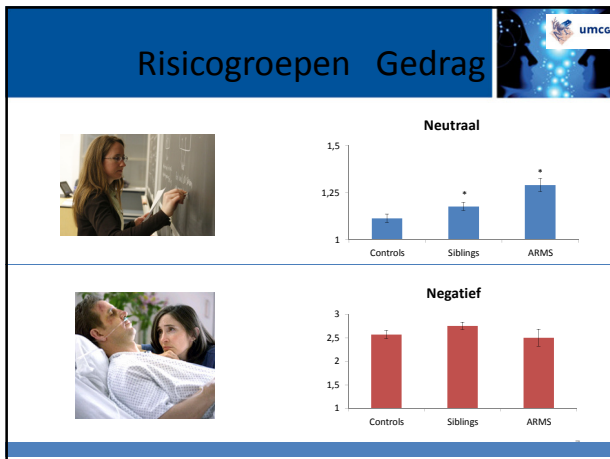
OF

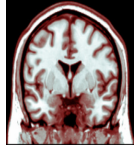

Hoe negatief voel je je?

Helemaal
niet negatief

Heel erg
negatief

- ### Risicogroepen - fMRI
- Neutrale plaatjes vs Fixatiekruis
  - Negatieve plaatjes vs Neutrale plaatjes
  - Geen verschillen
    - Broers/zussen vs controles
    - ARMS vs controles
-

- ### Samenvattend
- Lichte 'negativity bias' in beide risicogroepen
-
- Komt overeen met eerdere studies
(Van Rijn et al., 2011, Psychol Med; Amminger et al., 2011, Schizophr Bull)

- ### Samenvattend
- Geen verschil in hersenactivatie tijdens verwerken van:
    - Neutrale plaatjes
    - Negatieve plaatjes
  - Eerdere studies laten wel verschillen zien in (meer activatie amygdala en cingulate)
    - Broers/zussen (Li et al., 2012, Schizophr Res; Van Buuren et al., Biol Psychiatry)
    - ARMS (Seifarth et al., 2008, Neuroimage)

- ### En nu: Empathie
- Cognitief: bedenken wat een ander denkt, voelt wenst ect.
  - Affectief: meevoelen van de emotie van een ander

- ### Empathie en Psychose
- Empathie in eerste episode patiënten vergelijkbaar met controles (Achim et al, 2011, Psychiatry Research)
  - Mensen met SZ rapporteren minder empathie dan mensen met een depressie of bipolaire stoornis (Derntl et al, 2012 Schizophr Res.)
  - Empathie unieke voorspeller van sociaal functioneren (Smith et al, 2012 Schizophr Res.)
  - Samenhang met inzicht (Pijnenborg et al. 2013, Eur Arch of Psych and Clin Neurosc)

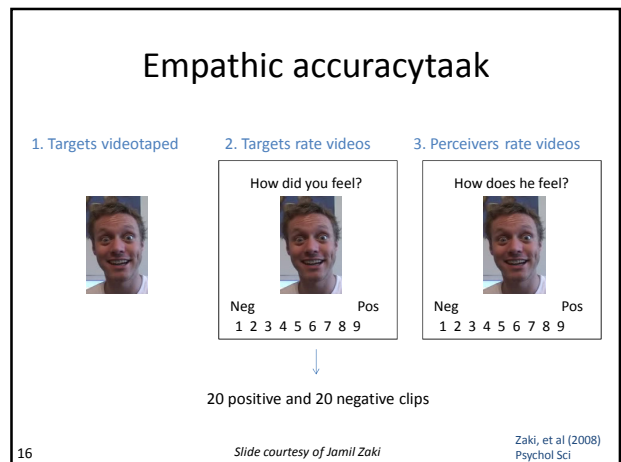

Vignet Faux Pas Test

- Rogier was net begonnen bij een baan op een nieuwe werkplek. Op een dag was hij in de koffiekamer aan het praten met een nieuwe vriend, André. 'Wat doet jouw vrouw?' vroeg André. 'Ze is advocaat', antwoordde Rogier. Een paar minuten later kwam Carla binnen in de koffiekamer, ze zag er geïrriteerd uit. 'Ik had zojuist een vreselijk telefoongesprek', vertelde ze aan hen. 'Advocaten zijn allemaal zo arrogant en hebberig. Ik kan ze niet uitstaan'. 'Wil je even komen om deze verslagen na te kijken?' vroeg André aan Carla. 'Nu niet', antwoordde ze, 'Ik heb mijn koffie nodig'.

Empathic Accuracy Task

- Videoclips van 5 mannen en 4 vrouwen die positieve en negatieve gebeurtenissen vertellen
- Bekeken daarna het filmpje en gaven met een draaiknop aan hoe ze zichzelf voelden tijdens het vertellen van de gebeurtenis (1= extreem negatief tot 9= extreem positief)
- 6 positieve en 6 negatieve filmpjes met voldoende variatie in emoties geselecteerd en gebalanceerd mbt man-vrouw en duur van het fragment
- Taak: Continue beoordeling van de persoon in het filmpje met behulp van een draaiknop
- Afnameduur: 20 minuten

Voorbeelden stimuli

Empathic accuracy en schizofrenie

Psychological Medicine (2013), 43, 2207–2216. © Cambridge University Press 2013
doi:10.1017/S0954579413000861 ORIGINAL ARTICLE

Schizophrenia patients are impaired in empathic accuracy

J. Lee^{1,2*}, J. Zaki³, P.-O. Harvey^{1,4}, K. Ochsner³ and M. F. Green^{1,4}

¹Samuel Institute for Neuroscience and Human Behavior, UCLA, Los Angeles, CA, USA
²UCLA Center for Autism Research and Program, Los Angeles, CA, USA
³Department of Psychology, Columbia University, New York, NY, USA
⁴Department of Psychology, Columbia University, New York, NY, USA

Neural Substrates of Empathic Accuracy in People With Schizophrenia

Philippe-Olivier Harvey^{1,2}, Jamil Zaki³, Junghee Lee^{2,4}, Kevin Ochsner³, and Michael F. Green^{1,4}

¹Theobald Matis Health University Institute, 8575 LaSalle Boulevard, Montreal, Quebec H4H 1R3, Canada; ²Department of Psychology, Harvard University, Cambridge, MA; ³Samuel Institute for Neuroscience and Human Behavior, University of California, Los Angeles, CA; ⁴UCLA Center for Autism Research and Program, Los Angeles, CA; ⁵Department of Psychology, Columbia University, New York, NY, USA
*To whom correspondence should be addressed; tel: 514-761-6131, fax: 514-888-4066, e-mail: philippeolivier.harvey@mcgill.ca

Mogelijke Onderzoeksvragen*

- Is er sprake van verminderde empathie in de UHR fase?
- Is cognitieve empathie meer aangedaan dan affectieve?
- Voorspelt verminderde empathie een slechtere uitkomst?
- Is empathie mediator van relatie sociaal functioneren-transitie
- Beïnvloedt empathie de effectiviteit van CGT in de UHR fase?

*Promovendus: Rozanne van Donkersgoed/ ism Marije aan het Rot

Bedankt!

- Andre Aleman, NIC, FMGW, RUG
- Jorien Van der Velden, NIC
- Lex Wunderink, GGZ Friesland
- Roeline Nieboer, GGZ Friesland
- Rozanne van Donkersgoed, GGZ Friesland
- Marije aan het Rot, K/E Psychologie RUG
- Esther Opmeer, NIC
- Edith Liemburg, NIC, UCP
- Iwan Kramer, suport en logistiek